

फागु / होली पर्वको हार्दिक मंगलमय शुभकामना !

नेपाल बहुजातीय, बहुभाषिक, बहुधार्मिक, बहुसांस्कृतिक तथा भौगोलिक विविधतायुक्त मुलुक हो । विभिन्न जात-जातिका विभिन्न चाड-पर्वहरु विविधतापूर्ण तरीकाले मनाइन्छ । तर, फागु/होली पर्व प्रायः प्रत्येक नेपालीले एकै तवरले हर्षोल्लासका साथ मनाउने गर्दछन् ।

"हिमाल, पहाड, मधेश-तराई

होलीले सम्प्रेषित गर्छ

हामी सबै दिदि-वहिनी, दाई-भाई ।"

होलीले सामाजिक सद्भाव, पारिवारिक प्रेम, सांस्कृतिक स्नेह, स्थानीयताको आफ्नोपन, आर्थिक उन्नयन सहितका ऐतिहासिकतालाई पल्लवित, पुष्पित गर्दछ । समाजलाई जातिविहीनता र वर्गविहीनताको रूपमा चित्रित हुने पर्वको रूपमा लिईन्छ । चित्रको आधारमा चरित्र र चरित्रको आधारमा चित्र बन्ने यो अत्युत्तम पर्व हो होली पर्व।

प्राचिन मिथिला-अवध भोजपुरा सहितमा राम-सीताको होली कनचनवनमा अझै पन्ध्र दिने मिथिला परिक्रमामा लाखौं श्रद्धालुहरुले होली खेल्ने परम्परा विरासतकै रूपमा नेपालीलाई अक्षुण्णतामा राखेकै छ ।

"कनचन वन राम खेलए होरी कनचनवन

किनकाके भिजल पियर पिताम्वर

किनकाके भिजल चिर-चुनरी

काठमाडौंको वसन्तपुरमा कृष्ण-राधाका अद्वितीय प्रेम र गोपिणीहरुको चीर सम्बन्ध अटुट प्रेममा आधारित होली हर्षोल्लासका साथ मनाइन्छ । शिव-पार्वतीको होली अद्भुत रूपमा मनाउने चलन छ । समतावादी होलीलाई नै शिव-पार्वती होली पनि भन्ने चलन रहेको छ -

"खेले मसानेमे होली दिगम्वर

खेले मसानेमे होली

"शिवमठ पर शोभे लाल धुजा

शिव मठ पे.....

होलीमा सर्वसम्मतिले "सम्मत" जलाईन्छ जसको अर्थ "असतोमासतगमय, तमसोमाज्योर्तिगमय " नै हुन्छ । पुर्णिमामा घरदेवीको पूजा गरी पुरी, खीर, मेवा-मिष्ठान्न खाने चलन-प्रचलन आदिकाल देखि नै चलि आएको छ । कविरा र जोगिरा भट्टयाउने परम्परा ताजै रहेको छ

" जोगिरा सरररर.....

होरीके रंगमे भिजता शरिर

चहुओर उडता रंग-अविर.....

जोगिरा.....

अति नै उल्लासमय पर्व होली हो । नेपाल सरकारले हिमाल,पहाड र तराई-मधेशमा सार्वजनिक विदा दिने गर्दछ । तर, हिमाल-पहाडमा एक दिन र तराई मधेशमा अर्को दिन । सामाजिक अगुवाहरुको विचारमा जव हिन्दु धर्मावलम्बीहरुको यो परम पवित्र पर्व हो भने एकै दिन किन न मनाउने ? अथवा, दुवै दिन दुवैले किन न मनाउने ? जिज्ञासाहरु आएकाछन्। यस विषयमा दुवै तिरका धार्मिक अगुवाहरुले विचार गर्न आवश्यक रहेको देखिन्छ ।

जनकपुरधाम र विरगंजमा "महामूर्ख सम्मेलन"ले एउटा छुट्टै ओज प्रदान गरेको छ फगुवामा ।

फगुवामा केहि कुरीतिहरु रीतिको रूप लिदैछ । फागुका सम्बन्धमा सहि ज्ञानको हस्तान्तरण [Transfer of right knowledge] वाट कुरितिहरुलाई रोक्नु/नियन्त्रण गर्नु अत्यावश्यक देखिन्छ ।

युवाहरुमा सचेतना हुनु र दिलाउनु अत्यावश्यक रहेको देखिन्छ ।

"Holi" सधै "Holy" को रूपमा मनाईयोस् यहि नै हार्दिकताका साथ अपेक्षा र शुभकामना

डा. विजय कुमार दत्त
अध्यक्ष